



Frank
Koenegracht
(1945)
Nizozemska

Prvi, drugi, tretji glas

motto:

*Nimam nobenih želja ali nagnjenj
Nobene želje nimam da bi bil pesnik
To je moj način da se osamosvojim*

Fernando Pessoa

Pisanje poezije je zame način, da se osamosvojim. Vem, da je še kak drug način za osamosvojitve in da poezija praviloma ni način, da se osamosvojiš. Kakor je opozoril T. S. Eliot, so v pesništvu trije glasovi: »Prvi glas je glas pesnika, ki govori sebi ali nikomur. Drugi glas je glas pesnika, ki se obrača na občinstvo, številno ali majhno. Tretji glas je glas pesnika, ki skuša oblikovati dramski značaj, ko govori o stihih.«

Po večini mislim, da bi morala biti poezija prvi ali drugi glas, tretji pa velja za dramo in glasbo. Čeprav verjamem, da si poezija prizadeva za mesto glasbe, pa je to skrita želja, in to velja tudi zame.

Če pesnik nima nikakršnih hotenj v tem pogledu, mislim nobenih želja, da bi začel s čim novim, potem si seveda prizadeva uvrstiti se v tradicijo. Dolgo časa zlasti na Nizozemskem ni bilo moderno, če se je reklo, da se kdo naslanja na tradicijo, toda mene ni bilo tega nikoli sram ali strah. V nizozemskem pesništvu je močna tradicija mistike, ki sega v XII. stoletje in lahko ji je slediti po literarni poti, ne po zgodovinski, saj je zgodovina zdaj, in kadar spregovori pesnik, prvi glas poezije, v njej ni nikakršnega sosledja, vse se dogaja hkrati, ali, bolje rečeno, v resničnem prostoru epoh, in to je prostor, v katerem se pesnik srečuje.

Biti v resničnem prostoru je zame sreča, ko pišem. Če se pisanje ustavi, me čas in prostor pobijeta, zato se mi zdi, da govorim o romantični koncepciji, toda v meni tudi vztrajno narašča nagnjenje do klasicizma. Večino časa pravzaprav ostajam pri drugem glasu, druga skrita želja pa je doseči prvi glas. Če se povrnemo k temu drugemu glasu: najmanjše občinstvo je druga oseba in jaz sem večidel v tem položaju. Najštevilnejše občinstvo je kajpak svet, toda mislim, da poezija nima ne dolžnosti ne poslanstva do

sveta in ne spremeni ničesar, kajti poezija ima vrednost in vse, kar ima vrednost, je neškodljivo.

Naj torej sklenem, kaj mislim, da bi moral storiti pesnik: odsevati (prvi glas), se ozirati in obračati na druge ljudi (drugi glas) in prebirati knjige, kakršne so napisali ljudje, ki se mu pridružujejo v resničnem prostoru in času.

IZ SUITE Svetlikajoči se vijak nespečnosti
ZA G. se prebija skoz noč.

- 1 Kakor počasi vrteči se tečaji
se nespeči premetavajo po blazinah
v dan.

Obrni blazino. Obrni čas.

- 2 Fant, ki zgubi svojo punco,
se ne uspava.
Pa tudi svet se ne zaradi njegovih pesmi.
Niti ne dan zaradi njegovega koraka.

S kolesom znamke gazela pod roko
stoji na obravnavi
pred mizo, visoko dvanajst jardov,
na kateri sedi ona s svojim novim fantom.

(Ki jo kar naprej poljublja.
»Pozneje,« se hihita ona, »najprej to.«)

S tujim in zagrobnim pogledom v očeh
gleda ona vanj pred izrekom obsodbe.
Ona se ne smeje več, pomisli on,
ona še vedno čuti isto do mene, še je upanje . . .

A ga ni.
Vsi dobijo po eno leto.
On sam, njegovo kolo, njegova senca, njegovo gorje.

- 3 Po tistem letu že dolgo časa stoji mirno,
ker bi rad, da bi potonila,
ko jo bo obdal kot voda — in opazoval.

Če naj se potopi, mora ležati
v njem zelo razsežna: kot les v vodi.
A tega ne bo storila.

Reke preiskujejo morje s svetlosivimi
ključi, se zgublajo in minevajo.
Kaj torej hočeš! Ti, ki zgubljaš svojo lastno luč!

Tisti, ki se išče, potemtakem razpade.

PRIPEKA Spet gre poslednji izmed pesnikov
z rdečo mizo v glavi,
ki se tako zlahka zlomi.

Zdi se mu,
da se njegovi spomini, njegovi snovi,
njegove molitve

zaletavajo v noge,
pišejo pisma njegovi materi,
zvijajo papirnate ladjice iz njegove krvi.

Mislim, da si zanj vsakdo želi,
naj bi umrl, potem pa da bi
vstal in odšel domov.

Dopusti to, Gospod!
Pol treh je.
Muhe ujedajo.

Prevedla Peter Nijmeijer in Andrej Arko